

🌿 *The origins & nature of flavor & aroma in wine* 🌿

About Jacobus Præfectus, little is known that he himself does not tell us on the title-page of this text. According to Oberlé (*Fritsch*, 58), two other works by him are known, but nothing else; according to Auvermann, Præfectus was physician to Pope Paul III, and may have circulated this text in manuscript at the Papal court under the title *Symposium de vinis*, as a memorial to a splendid banquet held in honor of Paul IV.

In any case, it isn't here because it's famous, but because it's an interesting Renaissance discussion of what it means that wine tastes and looks as it does, set in the form of a classical symposium of friends, in this case Calistus, Cleobolus, Rota, and Menippus.

The text was published in 1559, which, at the moment, is 442 years ago.

If, in the next 442 years, anyone should stumble on this site who has any interest in any of this, and reads Latin / perhaps a severely misguided Space Alien seeking to understand our ways? / I recommend a similar discussion by Tirelli, also on this site.

IACOBI PRAEFECTI,
NETINI, PHILOSOPHI,
ET MEDICI SICVLI,
DE DIVERSORVM
VINI GENERVM
NATVRA LIBER.
Cum indice copiosissimo.

[printer's device]

V E N E T I I S,
Ex officina Iordani Zilleti,
M D L I X.

...MEN. quid igitur quæris amplius? RO. Hoc à te quæro an in omni uini genere eadem sit natura. MEN. nequaquam, nam in eadem regione ex locorū, agrorumq; situ proprietas admodū uariatur, sicuti eadem uites diuersis consitæ in agris diuersum producant uinum, & sicut diuersæ sunt aquarum species quæ facultates dissimiles à terris acceperunt ex quibus ubertim scaturiunt, ex his quædam aluminosæ sunt, quædam amaræ, quædam falsæ, quædam sulphuræ, quædam frigidæ, quædam calidæ, quædam oculos iuuant, quædam neruos, quædam morbos antiquos & quasi desperatos perfecte sanant, quædam ulceribus medentur, quædam partes internas potu fauent, ac ægrotudines pulmonis, aliorūq; uiscerū leuant, quædam sanguinem supprimunt, quædam lapides & arenulas generant, quædam tenuiores, quædam leues, quædam graues sunt, quædam alūt, quædam (27r.) transferunt absq; nulla bibentis ope, quædam haustæ afferunt fecunditatem, ut diffusius in libro de natura aquarum diximus, in quo disputauimus cū philosophis antiquis & maxime cū Theophrasto, ita generū uini diuersæ proueniunt naturæ, iuxta humorem à terra in uite decoctū, uitis.n.ex sui natura, humorē ad sese ex terra fugit, propterea natura generis uini cuiusdam alteri est dissimilis, quæ partim ex gustu, partim ex effectibus iudicatur, aliquod.n.uinū saporis est grati dulcisq; quoddam duri, asperi, amariq; saporis, quoddam austerum, quoddam saporis insipidi & aquosi, & nō secus in colore & substantia quàm in sapore, dissimili reperitur, & sicut uarias differentias saporum obtinet ita dissimiles proprietates & qualitates habet, Vinum in Arcadia foeminis fecunditatē manibusq; rabiem affert, ut aliam diximus, in Achaia foetum abigit apud Thasos ictibus medetur, & Publius Maro meminit de uitibus, quæ nascantur in Thaso insula maris Aegei & in Mareotide Aegypti regione, sicut Thasiæ uites & Mareotides albæ, & apud Aegyptios huiusmodi uitium uinum aluum soluit, & apud Lycios solutam aluum sistit, & aliquod est (27v.) uinum, quod quadam sensibili qualitate corpus humectat, quoddam autem sitim ac siccitatem inducens, aliudq; sitim remouens, has quidem diuersitates non gustus, non olfatus, nō uisus discernere possunt, sed sola experientia quæ in ipsis minime apparet, quoddam uinum mœrorem lacrymasque mouet, quoddam gaudium, quoddam silentium, aliud dicacitatem, aliud

mentis solitudinem efficit, quoddam uigilias, aliud somnum, quoddam repletionem, aliud extenuationem, quoddam morbos diuersos, aliud sanitatem; quæ omnia ob magnitudinē atque oppugnationem inter se admittenda uidentur. medicus sanè cōem unā naturā in omnio genere uini ex propriis principiis minime inuestigare pōt, nec causam reddere, sed tātū philolophus[sic] naturalis, qui rerum sensibilibium uniuersas temperaturas atque causas qualitatatum primarum perscrutatur, medicus autē quo ad sanitatem tuēdam aut recuperandam de uini generibus confideat, quādo uinum membra calfacit cert calidum indicat, & quando uentriculū humiditate exuberantem exiccare uidet, enuntiat ficcum est natura, & quādo corpus affectum biliosis humoribus à uino tenui humectatur, (28r.) atque frigescit, tale inquit uinū esse natura frigidū, & quomodo corpora frigida & sicca ut corpora senum, aut melancolicorum calfacit atque humectat, inquit uinum calidum & humidum esse natura. ROT. doctè Menippe loqueris ut philosophum decet peripateticum & medicū ualde exercitatum, sed mihi causas dicas, cur aliquod uinū sit altero magis odorum. MEN. Quia uites consistæ in calida & sicca terra uinum odoratius ferunt, ueluti arbores fructus dulciores, ac suauiores producunt, dū in huius qualitatis terra plantantur & si terra modico aspergatur imbre, uirtute caliditatis quam in suo continet sinu uinum odoratius procreatur, & in ea fores fructusq; odoratiores nascuntur, quia in ea constitutione terræ, tenues & siccæ exhalationes ascendunt; contra uero uites consistæ in terra frigida & humida, uinū inodorum ferunt, eadēq; tellus fructus floresq; edit in odoros, Partim ob frigus, partim propter humorū superfluitatem, qui digeri atque concoqui à calido insito non ualet, sicuti in Aegypto flores in odori nascuntur: ibi enim terra satis madescit; ob Nili inundationem, eiusque incremēta. Ro. Menippe philosophorum & medicorum (28v.) antistes, per tuum Aesculapiū rogo, si te interrogādo molestus sim hodie tibi, ueniā des mihi; Cupio à te causas rerum abditas audire, uti Theophrastus primum à Platone postea ab Aristotele difusim percepit. MEN. Libenter faciam, sed superuacuum est me rogare, nempe de his rebus, aliisq; in quibus ambigis, facile tibi respondebo, & omnia quæ tibi abditata sunt luce clariù aperiā, dicito quicquid uelis, oration enim communis erit, soluere propositiones mihi minime est difficile, nam in philosophorum studiis disputare didici (uti Carneades nullius philosophiæ ignarus) cū philosophis disputauit, & Socrates cum Parmenide ualde sane diseruit.

ROT. Cur tanta saporum diuersitas in quoquo genere uini reperitur? MEN. quod de saporibus sentiam, aperte dicam. in hoc quæsito, in aliisq; tibi morē geram, attēte audias. RO. ita faciā. MEN. Saporum genera sunt septem, uel octo. ROT. qui sunt? [MEN.] dulcis, pinguis, acris, amarus, falsus, austerus, & acidus, totidemq; colorū odorumq; genera esse putantur, & quia fructus humidi terreique sunt, & sapores generantur quando humidū à terreo sicco patitur, & sapores sunt effectus (29r.) in humido aqueo à natura sicci & terrei, facti, calido operāte cōcoquente ac cōpingente in ipso humido, & sicut fit odor à sicco, qui nō est sapor, & secūdū diuersitatē, quæ in uitibus humidū aquem trahentibus reperitur, necnon etiā in aliis stirpibus, uarii efficiuntur sapores, tam in generibus uini, quam pomorum, qui sane a palato percipiuntur, qui fiunt expermiitione succi cum humido, calido adiuuante, & sapores à natura sunt procreati ad animos nutriendos, nam neque siccum absque humido, neque humidum absque sicco nutrire possunt, & hoc manifestum est omnibus philosophis peripateticis & haud probatione opus est, quoniam alimentum quadā humorum permitione constat, idque animalibus oblatum, augmentum, uel decrementū præstat; animalia enim simplici elemento minime nutriuntur, igitur sapor ex humido ac sicco, atque calido conficitur, sapor uero dulcis à calido temperato concoquente, humidum aqueum tenui terreo mistum fit, nō multum ipsum consumendo, ac attenuando quasi ad humidum aereum reducendo, quod est tenue optimeque terreo sicco commiscendo, unde dulcia tenuis sunt (29v.) substantiæ optimique nutriti, & omnia sub globo lunæ uiuentia alimētis nutriuntur, & inter sapores locum obtinet primarium sicut cor in homine, & sol in uniuerso æthere inter errātes stellas, ita in ambitu saporum, dulcis sapor mediū continet locum, qui in uuis maturis in melle & manna quæ in oenotria & in monte Libano, aliisque regionibus sub cane, cum dies noctesque ardēt generatur, & liquida lucanis tēporibus ex aere super omnes arbores cadit atq; super terras lapidisque, subitoque densatur, & ante ortum solis colligitur, & est eiusdem generis cum rore, reliqui uero sapores suapte non sunt nutrientes, sed cōdimenti loco admittuntur; sapor pinguis in iis percipitur, quæ oleosa iudicantur, & sapor acidus in aceto, atque in iis quæ acuta, acidaque natura existunt percipitur & sapor acerbus, & sapor acerbus in piris syluestribus, in sorbis, mespilis, aliisque fructibus ante maturitatem deprehenditur; sapor austerus in quibusdam generibus uini, sapor falsus, in rebus dignoscitur falsis, ut in aqua maris, in cinere, &

fale; Sapor amarus, in felle, aloe, abſinthioque, guſtu attingitur; Sapor acer, in pipere, (30r.) zinzibere, ſinapi, aliisq̄ue huiusmodi dignoſci poteſt; merito igitur ſapor dulcis uniuerſis præponitur ſaporibus, quoniam omnium ſaporum ſuauiſſimus eſt naturaque ualde familiaris, caloremq̄ue humanũ paulo ſuperans: unde concoquit, maturat, rarefacit, laxatq̄ue; iure Homerus uatum antiſtes, in odyſſea de uino meminit dulci, quod Vlyſſes Polyphemo obtulit, quod bibit, admodũq̄; exhilaratus fuit, hoc hercle uinum ad alendum promptum eſt, & inter euchyma uinum dulce primum obtinet locum. Ro. Acute profecto locutus es de ſaporibus, ſed dicas obſecro eorum proprietates, MEN. Libenter, ſapor dulcis, amarus, & acutus, ſunt in calida ſubſtantia; ſapor ſtypticus, ſiue acer, acetofus, atque ponticus in frigida ſunt ſubſtantia. Ro. Menippe quod tu dicis ex mente philoſophorum probari poteſt, ſed non eſt neceſſarium, nã opium eſt ualde amarum, & tamẽ habet ſuperfluam frigiditatem, igitur non omnia amara ſunt in ſubſtantia calida, temperamentum enim ſimplicium rerum, non ſolum ex ſaporibus, ſed pariter ex effectibus cognoſci poteſt, ſi tantũ temperamentum guſtus cognoſceret, diceretur (30v.) opium eſſe ualde calidum, quod retentum in ore linguam ulcerat & grauẽ obtinet odorem, & tamen opium eſt natura frigidiffimum quamuis amarum habeat ſaporem, odoremq̄ue grauẽ, ergo temperatura rerum ſimplicium, non ſemper ex ſaporibus iudicatur ſed ex effectibus, at ego tuæ & antiquorum non contadico opinioni. MEN. Bene doctiſſime Rota inquis, & ſic eſt. Ro. Se quere Menippe narrationem aliorũ ſaporum. MEN. fiat, ſapor inſipidus eſt in ſubſtantia aquea tamen non apparet, ſicut album oui inſipidum. Ro. Vellem Menippe abs te audire, quomodo ſapor generatur amarus. MEN. mihi placet cauſam & rationem dare, ſemper amarum generatur, quando calidũ intenſum magis humidum ipſum conſumit, atque attenuat, propterea amara ſunt uſta, calida & ſicca, nanque terreſtria & amaritudo ſiccitati caliditatiq̄ue attribuitur, unde ualde falſa peſſimi ſũt nutrimenti, & ſanguinem terreſtrem generant, nigramq̄ue augent bilem & quãto magis ſapores mediũ amaro appropinquant, tanto minus alunt, quia ex calore comburenti humidum alimẽti conſumitur, contra uero ſi dulci appropinquent (31r.) probe nutriunt, nam uita à calido conſeruetur, & humido bene cõcocto, quod in dulci inuenitur ſapore. Ro. Nunquid ſapor amarus nutriat? MEN. Parum nutrit ſed non ob naturam amari ſed ob naturam alterius ſibi miſti. Ro. Quare pure amaũ nõ putreſcit. MEN. Quia eſt craſſæ, grauĩs &

ficcæ substãtiæ ideo prohibet putrefactionem, ut myrrha, & aloë. Ro. Scite loqueris Menippe, sed mihi non inutilis dubitatio occurrit, quæ talis est, si dulci sapore nutrimur, quare alii sapes condientes, ut falsus, & acutus epulis ministrantur uariis? MEN. Hæc est ratio, ne natura uelocius æquo alimentum traheret, nam dulce admodum alit, atque supernatat, propterea sapes isti miscentur. Ro. Acute problema nostrum à te solutū est, hætenus de saporibus, doctè enim copiose omnia mihi abdita exposuisti, sed interea de colorum differētiis, rogo ut aliquid mihi explices. MEN. Libèter Rota mi agam. ROT. Quàmprimum. MEN. Absque mora, arrige aures. Ro. Attente ausculto. MEN. Generum uini differentia sunt in colore positæ, quatenus uinum album, pallidum, fuluum, flauum, rubrum, atque nigrū, appellamus, (31v.) sicuti in sapore dulce, austerū, acre atq; acidū, & in odore sunt iucundo, sunt graui, sunt nullo odore, & in substantia aut sunt crassa, aut tenuia, & in uitibus, aut est uinum potens, aut debile, & id quod est ex tenui & aquea substãtia urinã ciet & parum nutrit, uinum autem rubrum & crassum alimentum præstat, pro ratione crassamenti præsertim id quod dulce est; flauum uero & fuluum uinum, mediocri dulcedine bene alit, ceu antiquum Falernum, quod Græci Falerinon uocant, & id nec in nouitate, nec in nimia uetustate corpori salubre erat, & prima eius ætas incipiebat à decimo anno, media à quintodecimo, à uigesimo anno capiti & neruis noxium erat, & duo erant eius genera austerum cui ruffus erat color & dulce cui color niger, & simili uino statino. Ro. Quia de coloribus ad unguem sermonem perfecisti; modo dicas si species odorum, cum saporū species habeant cōuenientiam, & quomodo odores generantur. MEN. quandam similitudinem proportionis habent, & similibus appellantur nominibus ut odor dulcis, amarus, pinguis, falsus, acer, austerus, acerbus, acidus, & sicut sapes amari non attinguntur gustu, ita putridos odores (32r.) res nemo olfacit, & odores eorum compositionis temperamentū certum ut sapes nō manifestant, & odores nō sunt uapores, neque exhalationes, ut dicebat Heraclitus, qui ex humido innato & sicco terrestri calore moderate opernāti generatur, & sic uinum quod optimum saporē, odoremq; similem habet, optime nutrit, quia odores sequuntur sapes.

(ff. 26v. - 32r., complete).